

תפ"ח 62380/07/19 - מדינת ישראל נגד פלוני

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 62380-07-19 מדינת ישראל נ' פלוני (עציר)

לפני הרכב כבוד השופטים:

יחיאל ליפשיץ, [אב"ד]

גלית ציגלר, שמואל מנדלבוים

המאשימה מדינת ישראל

נגד

הנאשם פלוני (עציר)

החלטה

1. לפנינו בקשה מטעם המאשימה להורות על הכנת חוות דעת פסיכיאטרית נוספת בנוגע לנאשם; או מינוי פאנל מומחים.
2. כנגד הנאשם, יליד 1997, הוגש כתב אישום המייחס לו רצח אדם עמו לא היתה לו כל היכרות וכן עבירה של ניסיון רצח. המעשים המיוחסים לנאשם בוצעו ביום 30.6.19. הנאשם נעצר סמוך לאחר שביצע לכאורה את המעשים לעיל ונשלח ביום 2.7.19 להסתכלות בתנאי אשפוז במרכז לבריאות הנפש שער מנשה. כעבור למעלה מחודשים, ביום 19.9.19, הוגשה חוות דעת פסיכיאטרית על ידי ד"ר יבגני שינקרנקו, מנהל מחלקה "משפטית 2" בבית החולים לעיל.
3. ד"ר שינקרנקו חיווה דעתו כי הנאשם לוקה במחלת נפש (סכיזופרניה); בזמן ביצוע המעשה המיוחס לו היה במצב פסיכוטי; מעשיו היו על רקע מחלתו והיה חסר יכולת של ממש להבדיל בין מותר לאסור. לכן נקבע, כי הנאשם לא היה אחראי למעשיו. כן צוין כי הנאשם אינו כשיר לעמוד לדין.
4. סמוך לאחר הגשת חוות הדעת לעיל, ביום 3.10.19, עתרה המאשימה לעריכת חוו"ד פסיכיאטרית נוספת. בהקשר זה אפשרנו לצדדים לטעון בעל פה ובכתב, ובסופו של דבר החלטנו ביום 24.11.19 כי טרם נתקבל החלטה בנדון, נאפשר לצדדים לחקור את עורך חוות הדעת. ביום 19.2.20 נחקר ד"ר שינקרנקו והוסיף כי הנאשם עדיין אינו כשיר לעמוד לדין. בנוסף, ציין ד"ר שינקרנקו כי בעת ביצוע המעשים המיוחסים לו, הנאשם (גם) לא היה יכול להימנע מביצועם. ד"ר שינקרנקו אישר כי הדבר לא צוין בחוות דעתו (כאמור, בחוות הדעת צוין "רק" כי הנאשם היה חסר יכולת של ממש להבדיל בין מותר לאסור). ד"ר שינקרנקו הוסיף בהקשר האחרון כי הנאשם פעל ממניעים פסיכוטיים, התנהלותו היתה לא הגיונית ולראיה - ניסיון הרצח בוצע כאשר נכחו בבית הקורבן מספר אנשים (וזאת בהקשר ל"מבחן השוטר"). נפנה לסיפא של החקירה הנגדית, עמ' 78-79 לפרוטוקול הדיון מיום 19.2.20.
5. לאחר חקירתו של ד"ר שינקרנקו, הצדדים סיכמו בכתב טענותיהם ומשום מצב החירום המיוחד בשל מגפת הקורונה, הסכימו כי ההחלטה תינתן על בסיס טיעוניהם הכתובים.

6. נקדים ונציין כי אין בכוונתנו - במסגרת זו - לקבוע כל ממצא בנוגע למצבו הנפשי של הנאשם בעת ביצוע המעשים המיוחסים לו, או בנוגע לכשירותו לעמוד לדין. במלים אחרות, החלטתנו זו אינה באה לאמץ או לשלול את מסקנותיו של ד"ר שינקרנקו. נזכיר בהקשר זה, כי חוות הדעת שהוגשה אינה אלא ראייה לכאורה וההחלטה בנוגע לשאלות העומדות על הפרק הן בסופו של דבר החלטות שיפוטיות (ר' לדוגמה בהקשר זה בש"פ 509/12 מדינת ישראל נ' פלוני (17.4.12)).

7. המאשימה, כאמור, סברה כי חוות הדעת מעוררת קשיים שונים שאינם מאפשרים להסתמך עליה, ולו בשלב זה, והעלתה באופן ארוך וממצה את הסתייגויותיה. באי כוח הנאשם, מנגד, שטענו אף הם באופן יסודי וסדור, גרסו כי מסקנות המומחה נכונות ומבוססות מבחינה עובדתית, רפואית ומשפטית.

8. אין בכוונתנו להתייחס לכלל טענות הצדדים ולהכריע בהן. זאת יעשה, אם וכאשר, במסגרת הכרעת הדין או החלטה אחרת בעתיד. עם זאת ובכפוף לאמור לעיל, סבורים אנו כי בשלב זה של ההליך יהיה זה נכון להורות על הקמת פאנל שיבחן בשנית את השאלות העומדות על הפרק ביחס לנאשם, היינו - אחריותו למעשים בעת ביצועם וכשירותו לעמוד לדין.

9. נתנו דעתנו לכך כי על פני הדברים חוות הדעת שהונחה בפנינו חסרה, ולו באופן מסוים, בהקשר לשאלה האם הנאשם לא יכול היה להבין את מעשיו או את הפסול שבהם; או שמא לא יכול היה להימנע מעשייתם. מדובר, ונפנה לחלק השני בס' 34' ח' לחוק העונשין, תשל"ז-1977, בשני מבחנים: הראשון, דן בשלילת כושר ההבנה של הנאשם (מבחן קוגניטיבי); והשני דן בשלילת הרצון החופשי (מבחן רצוני). אמנם, לא מן הנמנע שקיים קשר בין שני המבחנים והאחד לעתים משפיע על רעהו (ר' בהקשר זה ת"פ (מחוזי חיפה) 126/03, מדינת ישראל נ' סקורצ'רו, פסקה 19, 21.3.04), אך גם בהינתן קשר זה, סוגיה זו נותרה עמומה משהו. כאמור, לגבי המבחן הראשון קבעה חוות הדעת כי הנאשם היה "במצב פסיכוטי סוער, פעל ממניעים חולניים והיה חסר יכולת של ממש להבדיל בין מותר לאסור ולכן אינו אחראי למעשיו" (עמ' 10 למטה בחוות הדעת). עם זאת, סבורים אנו כי היה מקום על פני הדברים להרחיב בנדון. לגבי המבחן השני (אי היכולת להימנע מעשיית המעשים), כפי שצינו לעיל, סוגיה זו כלל לא הוזכרה בחוות הדעת ורק בסוף חקירתו הנגדית של ד"ר שינקרנקו, הוא הוסיף כי גם תנאי זה מתמלא. עם זאת, לא הובהר מדוע - מנקודת מבטו של הנאשם ובשים לב למחלתו - היה (מבחינתו) "הכרח" לבצע את המעשים שביצע לכאורה.

10. נשוב ונדגיש כי אין לראות בהחלטה זו כגיבוש עמדה. משמעות הדבר היא כי ייתכן ובסופו של יום תאומץ עמדתו של ד"ר שינקרנקו וייתכן שגם להיפך.

עוד נעיר, כי חרף הנקודות הדורשות השלמה והרחבה, חוות דעתו של ד"ר שינקרנקו היא, על פני הדברים, רצינית ויסודית. מטבע הדברים שכלל שמעמיקים בבחינת חוות דעת, עולות שאלות הדורשות הרחבה. זאת ועוד, הנאשם עומד לדין בעבירות חמורות ביותר; קופדו חיי אדם על כל הכרוך בכך; ולכן אך טבעי שבטרם יתקדם ההליך, הסוגיות לעיל ימוצו ככל שניתן.

11. סוף דבר ולעת עתה:

א. אנו מורים לפסיכיאטר המחוזי להקים פאנל של 3 פסיכיאטרים שיבדוק את הנאשם ויכין חוות דעת אודות מצבו הנפשי של הנאשם בעת ביצוע המעשים המיוחסים לו וכן בנוגע לכשירותו לעמוד לדין.

- ### המזכירות תשלח החלטה זו:

- ניתנה היום, כ"ו ניסן תש"פ, 20 אפריל 2020, בהעדר הצדדים.